Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Interwencja

Rolnictwo ekologiczne

PS WPR 2023–2027

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie".
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej PROW 2014-2020. Materiał został opracowany na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Instytucja zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Interwencja

Rolnictwo ekologiczne

PS WPR 2023–2027

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Departament Płatności Bezpośrednich
telefon: 22 623 12 34
www.gov.pl/rolnictwo

Niniejsza broszura ma charakter wyłącznie informacyjny.
Treść broszury nie może być podstawą do jakichkolwiek roszczeń prawnych.
Informacje zawarte w broszurze są zgodne ze stanem prawnym
obowiązującym na dzień złożenia broszury (marzec 2026 r.).
Mogą one ulec zmianie w wyniku nowelizacji przepisów prawa.

Warszawa 2026

Spis treści

1. Wstęp **7**

2. Czym jest rolnictwo ekologiczne? **8**

3. Gospodarstwo ekologiczne – od czego zacząć? **9**

4. Wsparcie rolnictwa ekologicznego **10**

5. Podstawowe dokumenty i akty prawne dotyczące interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne **11**

5.1. Kto może ubiegać się o wsparcie? 11

5.2. Za co rolnik może otrzymać płatność w ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne i jakie są stawki płatności? 11

6. Podstawowe warunki przystąpienia do interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne w ramach planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 **12**

6.1. Sposób deklaracji **13**

7. Szczegółowe warunki przystąpienia do interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne, w odniesieniu do poszczególnych grup upraw **13**

7.1. Uprawy na gruntach ornych 13

7.2. Uprawy sadownicze 16

7.3. Trwałe użytki zielone 19

7.4. Wsparcie dla małych gospodarstw 20

8. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą **21**

9. Koszty transakcyjne **22**

10. Degresywność płatności **22**

11. Czym są rejestry działalności ekologicznej? **22**

12. Jaki jest system kontroli? **23**

13. Doradcy rolniczy ze specjalizacją rolnośrodowiskową oraz doradcy rolniczy ze specjalizacją ekologiczną **23**

14. Możliwość łączenia płatności na tej samej powierzchni **24**

15. Możliwość skorzystania przez rolników ekologicznych ze wsparcia w ramach ekoschematu – dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach **24**

Tabela 1. Kalendarium **27**

Tabela 2. Wykaz roślin objętych płatnościami ekologicznymi **29**

Tabela 3. Minimalna obsada drzew, krzewów i niektórych upraw jagodowych w ramach pakietu 4. Podstawowe uprawy sadownicze, Pakietu 5.Uprawy jagodowe, Pakietu 6. Ekstensywne uprawy sadownicze i pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi **37**

Lista jednostek certyfikujących **38**

Przydatne adresy internetowe **38**

Źródło zdjęć opublikowanych w broszurze: depositphotos

1. Wstęp

Rolnictwo to bardzo ważny dział gospodarki, który prowadzi do wytworzenia płodów rolnych, dzięki którym społeczeństwo otrzymuje niezbędne produkty żywnościowe. Produkcja rolna jest silnie związana ze środowiskiem, jest zależna od środowiska i jednocześnie na nie oddziałuje. Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej dostrzega i uwzględnia powiązania pomiędzy konkurencyjnością sektora rolnego a szeroko rozumianymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Wyrazem tego jest m.in. promocja i wsparcie rolnictwa ekologicznego.

W rolnictwie ekologicznym stosuje się metody uprawy oparte o naturalne substancje i procesy. Stosowanie ekologicznych metod produkcji ma mniejszy negatywny wpływ na środowisko niż metody produkcji wykorzystujące syntetyczne nawozy i środki ochrony roślin. Sprzyja odpowiedzialnemu wykorzystaniu zasobów naturalnych, utrzymaniu różnorodności biologicznej, poprawie żyzności gleby oraz utrzymaniu jakości wody.

Dlatego też należy wspierać rolników, którzy decydują się na prowadzenie swojego gospodarstwa zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, co nierzadko wiąże się ze zwiększeniem nakładów pracy, jednak korzystnie wpływa na utrzymanie i poprawę jakości środowiska.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 oferuje w ramach interwencji związanych z klimatem i środowiskiem, płatności na rzecz rolników prowadzących produkcję ekologiczną lub też dopiero przestawiających swoją produkcję na metody ekologiczne. Płatności, które rolnik może otrzymać w ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne, pomagają zrekompensować dochód utracony ze względu na mniejszą wydajność i wyższe koszty związane z prowadzeniem produkcji.

Mamy nadzieję, że dostępne wsparcie oraz rosnące zainteresowanie konsumentów produktem ekologicznym, staną się dla Państwa impulsem do podjęcia działalności w rolnictwie ekologicznym lub dalszego jej rozwoju.

W niniejszej broszurze przedstawiono, zgodnie z aktualnym stanem prawnym, szczegółowe zasady wsparcia w ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Należy pamiętać, że opracowanie ma jedynie charakter informacyjny, a podstawą realizacji interwencji Rolnictwo ekologiczne są przepisy prawne w tym zakresie.

2. Czym jest rolnictwo ekologiczne?

Rolnictwo ekologiczne to metoda produkcji łącząca praktyki najkorzystniejsze dla środowiska, wysoki stopień różnorodności biologicznej, zachowanie krajobrazu rolniczego, ochronę zasobów naturalnych oraz stosowanie wysokich standardów dotyczących dobrostanu zwierząt. Produkcja żywności metodami ekologicznymi pozwala zaoferować konsumentom żywność wysokiej jakości, wytworzoną przy użyciu naturalnych substancji i w oparciu o naturalne procesy.

System rolnictwa ekologicznego pełni podwójną funkcję społeczną. Po pierwsze, jest to system produkcji wpływający pozytywnie na środowisko naturalne, co z kolei przyczynia się do osiągania szeroko rozumianych korzyści środowiskowych dla społeczeństwa. Po drugie rolnictwo ekologiczne jest odpowiedzią na zmieniającą się strukturę popytu na rynku i rosnącą świadomość konsumentów, którzy oczekują produktów wysokiej jakości wytwarzanych z poszanowaniem środowiska.

Produkcja ekologiczna polega na stosowaniu takich metod uprawy roślin, które przyczyniają się do utrzymania lub zwiększania ilości materii organicznej gleby, zwiększania jej stabilności i różnorodności biologicznej oraz zapobiegania zagęszczaniu lub erozji gleby. Żyzność i aktywność biologiczna gleby jest utrzymywana i zwiększana, m.in. przez stosowanie wieloletniego płodozmianu. Stosowanie płodozmianu, obok właściwego doboru gatunków i odmian roślin, odpowiednich technik uprawy i zabiegów agrotechnicznych oraz ochrony naturalnych wrogów szkodników, ma na celu zapobieganie szkodom w uprawach rolniczych wyrządzanym przez szkodniki, choroby i chwasty.

Zasady systemu rolnictwa ekologicznego są ustanowione na poziomie przepisów unijnych. Określono w nich m.in. jakimi metodami wytwarzany może być produkt ekologiczny oraz w jaki sposób taki produkt powinien być oznakowany. Tylko produkty certyfikowane (tj. objęte systemem kontroli w rolnictwie ekologicznym) mogą być sprzedawane jako produkty ekologiczne.

3. Gospodarstwo ekologiczne – od czego zacząć?

Chcąc przestawić swoje gospodarstwo na system rolnictwa ekologicznego trzeba odpowiedzieć sobie na liczne pytania. Jaki kierunek produkcji wybrać? Jak i gdzie sprzedać produkty wytworzone w gospodarstwie? Decyzja o wyborze kierunku rozwoju gospodarstwa musi uwzględniać elementy otoczenia, w którym funkcjonuje gospodarstwo, takie jak: warunki klimatyczne, glebowe, wielkość i położenie gospodarstwa, posiadane zabudowania gospodarcze, zaplecze socjalne oraz wiedzę gospodarza i współpracowników. Warto nawiązać kontakt z innymi rolnikami ekologicznymi, jak również z organizacjami związanymi z tym systemem produkcji w celu wymiany doświadczeń, rozważenia wspólnej działalności, pomocy czy to w sprzedaży produktu, czy też znalezienia firmy przetwórczej i organizacji rynku zbytu.

Przestawianie na ekologiczny system gospodarowania najlepiej rozpocząć od zaplanowania płodozmianu. Układając płodozmian, obok właściwości stanowiska i możliwości wykorzystania uprawianych roślin, należy uwzględnić wymagania stawiane przez rolnictwo ekologiczne, tj.: zaopatrzenie roślin następczych w azot, ograniczanie zachwaszczenia oraz zapobieganie nasileniu występowania szkodników i chorób roślin uprawnych. Dobrze ułożony płodozmian ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia poziomu materii organicznej w glebie i aktywności biologicznej gleby, a wysiew w poplonie roślin bobowatych lub innych roślin, użyźniających glebę po wcześnie zbieranych uprawach, wzmacnia właściwości płodozmianu.

Istotnym zagadnieniem w gospodarstwie ekologicznym jest regulacja zachwaszczenia upraw. Wprowadzenie wielostronnego płodozmianu, a także wykonanie zabiegów mechanicznych w terminach uwzględniających fazę rozwojową roślin uprawnych i chwastów wpływa na ograniczenie zachwaszczenia upraw. W gospodarstwie ekologicznym szczególnie ważna jest prawidłowa uprawa gleby z zastosowaniem odpowiednich maszyn i narzędzi.

Ważna dla systemu rolnictwa ekologicznego jest również produkcja zwierzęca. Gospodarstwa ekologiczne powinny dążyć do produkcji w obiegu zamkniętym, gdzie pasze produkowane są na miejscu, a nawożenie opiera się na nawozach organicznych (komposty) i naturalnych (m.in. obornik).

Zgłoszenie do systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym

Rolnik zamierzający prowadzić swoje gospodarstwo zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej musi zgłosić się do systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym. W tym celu wypełnia formularz Zgłoszenia działalności, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1370, z 2023 r. poz. 412), dostępny na stronie internetowej Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Wypełniony dokument przesyła do jednej z upoważnionych jednostek certyfikujących (ich lista znajduje się na końcu opracowania). Jednostka, po weryfikacji Zgłoszenia, przekazuje jego skan Wojewódzkiemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (dalej WIJHARS), który rejestruje producenta w systemie kontroli, po czym wysyła do producenta oraz do jednostki certyfikującej informację o dacie objęcia systemem kontroli w rolnictwie ekologicznym. **Podanie adresu e-mail znacznie przyspiesza otrzymanie informacji zwrotnej o potwierdzeniu przyjęcia Zgłoszenia**.

Okres konwersji

Od momentu zarejestrowania zgłoszonego gospodarstwa przez WIJHARS w systemie kontroli rolnictwa ekologicznego rozpoczyna się okres konwersji (przestawiania) produkcji na ekologiczną. Jest to okres, w którym producent zobowiązuje się do prowadzenia gospodarstwa metodami ekologicznymi, jednak bez prawa do znakowania produktów jako ekologiczne. Okres ten dotyczy również nowych gruntów, nie zgłoszonych wcześniej do systemu kontroli, dołączanych do gospodarstwa (zakup, dzierżawa). Konwersji

podlega również produkcja zwierzęca – jeżeli konwersję przechodzi całe gospodarstwo to okres konwersji wynosi, analogicznie do produkcji roślinnej, 2 lata. Gdy do gospodarstwa wprowadzane są zwierzęta nieekologiczne to długość okresu konwersji uzależniona jest od gatunku tych zwierząt.

Produkty roślinne zostają uznane za ekologiczne, jeśli zasady produkcji ekologicznej były stosowane na danej działce przez okres co najmniej 2 lat przed wysiewem. W przypadku łąk lub upraw na paszę przez okres co najmniej 2 lat przed ich wykorzystaniem jako paszy ekologicznej. Dla upraw wieloletnich jest to okres co najmniej 3 lat przed pierwszym zbiorem produktów ekologicznych.

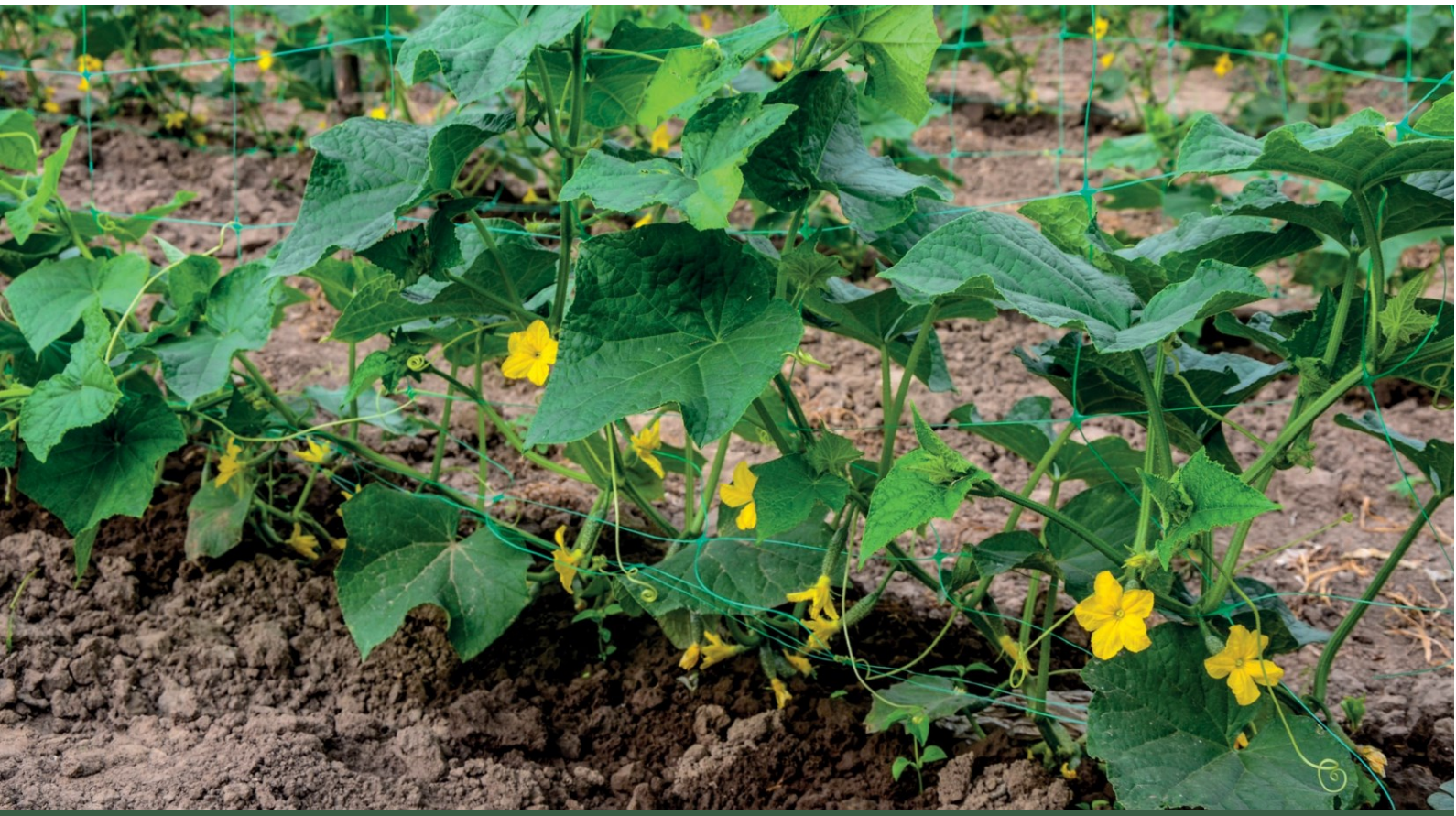

4. Wsparcie rolnictwa ekologicznego

Rolnicy uczestniczący w systemie rolnictwa ekologicznego, od roku 2004, mogą uzyskać wsparcie finansowe ze środków UE i budżetu państwa w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE. Płatności ekologiczne służą rozwojowi produkcji ekologicznej i mają charakter pomocniczy wobec czynników rynkowych, takich jak wzrost popytu na produkty ekologiczne. Większość rolników ekologicznych korzysta z tego typu wsparcia finansowego, które ma na celu rekompensatę ponoszonych kosztów produkcji oraz utraconych korzyści w związku z mniejszym plonem.

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 kontynuowane jest wsparcie dla rolników ekologicznych w ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne.

5. Podstawowe dokumenty i akty prawne dotyczące interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 – obowiązuje od 1 stycznia 2022 r. oraz akty wykonawcze i delegowane wydane na podstawie tego rozporządzenia.

Ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz rozporządzenia wykonawcze do ustawy.

Ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (dalej „rozporządzenie ekologiczne”).

5.1. Kto może ubiegać się o wsparcie?

Rolnik, objęty nadzorem jednostki certyfikującej w ramach systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym.

5.2. Za co rolnik może otrzymać płatność w ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne i jakie są stawki płatności?

W ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne, rolnik może otrzymać płatność dla wybranych pakietów w ramach następujących kategorii zobowiązań:

1. Na gruntach ornych: – Pakiet 1. Uprawy rolnicze, – Pakiet 2. Uprawy warzywne, – Pakiet 3. Uprawy zielarskie, – Pakiet 5. Uprawy jagodowe, – Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych.	**2. Na trwałych użytkach zielonych:** – Pakiet 8. Trwałe użytki zielone.
3. W ramach upraw sadowniczych: – Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze, – Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze.	**4. W ramach różnych grup upraw obejmujących wymogi pakietu 9.:** – Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi.

Dla każdego pakietu ustalono listę roślin, które mogą być uprawiane w jego ramach.

Wysokość stawek płatności od 2023 r.

Grupa upraw	Stawka płatności w zł/ha	
	w okresie konwersji	po okresie konwersji
Uprawy rolnicze	1697	1571
Uprawy warzywne	3021	2391
Uprawy zielarskie	1856	
Podstawowe uprawy sadownicze	3105	1961
Uprawy jagodowe	2495	2213
Ekstensywne uprawy sadownicze	1326	1326
Uprawy paszowe na gruntach ornych	1638	1504
Trwałe użytki zielone	1043	
Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi	1640	
Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą	573	

Zobowiązania w ramach interwencji I.8.11 Rolnictwo ekologiczne obejmują okres 5 lat.

Od 2024 r. rolnicy mają możliwość dowolnego zastąpienia dotychczas realizowanego rodzaju zobowiązania innym rodzajem zobowiązania.
Jest to możliwe:

- w każdym roku realizacji zobowiązania po przeprowadzeniu zbioru;
- na całej powierzchni dotychczas realizowanego rodzaju zobowiązania lub na części tej powierzchni.

6. Podstawowe warunki przystąpienia do interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne w ramach planu strategicznego dla wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027

Rolnik może przystąpić do interwencji Rolnictwo ekologiczne jeżeli:

- jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha;
- minimalna powierzchnia użytków rolnych deklarowana do wsparcia jest większa niż 0,1 ha i objęta obszarem zatwierdzonym;
- prowadzi ekologiczną produkcję rolną zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 oraz ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej;
- prowadzi rejestry działalności ekologicznej.

Rolnik ubiegający się o płatności do upraw paszowych lub użytków zielonych, musi posiadać zwierzęta gospodarskie i zapewnić ich minimalną obsadę na poziomie 0,3 DJP/ha.

W przypadku ubiegania się o premię za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej beneficjent powinien posiadać zwierzęta gospodarskie w obsadzie 0,3 - 1,5 DJP na każdy hektar użytków rolnych w gospodarstwie.

Rolnik realizujący zobowiązanie ekologiczne ma obowiązek przestrzegania wymogów określonych dla tej interwencji. Wymogi te dotyczą m.in. obowiązku wytworzenia produktu ekologicznego z każdej uprawy lub każdego gatunku roślin, odpowiedniego przeznaczenia zbioru, stosowania upraw na tzw. nawóz zielony, specyficznych wymagań dla upraw sadowniczych.

Warunkiem uzyskania płatności ekologicznych jest potwierdzenie przez jednostkę certyfikującą w wykazie producentów ekologicznych (przekazywanym przez jednostki certyfikujące do ARiMR), że produkcja prowadzona na każdej działce rolnej deklarowanej przez rolnika do płatności jest zgodna z zasadami rolnictwa ekologicznego.

6.1. Sposób deklaracji

Rolnik, ubiegając się o płatność ekologiczną musi złożyć wniosek o przyznanie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Jest to jeden wspólny wniosek dotyczący płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego oraz działań obszarowych w ramach II filaru WPR.

Rolnik, ubiegając się o płatność ekologiczną, we wniosku deklaruje powierzchnie gruntów i wskazuje realizowane na tych gruntach pakiety oraz uprawiane na nich poszczególne gatunki roślin i uprawy. Może też zadeklarować na danej działce tzw. uprawę wielogatunkową np. warzywną (kilka gatunków zakwalifikowanych do danego pakietu), musi jednak wymienić nazwy wszystkich uprawianych roślin. Deklaracja uprawy wielogatunkowej pozwala na zgłaszanie do płatności ekologicznej działek, na których prowadzona jest uprawa współrzędna (uprawa dwóch lub więcej gatunków roślin w sąsiadujących rzędach). Jest to także rozwiązanie, dzięki któremu można zgłosić do płatności kilka sąsiadujących ze sobą małych powierzchni, niespełniających pojedynczo warunku minimalnej powierzchni działki rolnej (tj. 0,1 ha), gdy na każdym z nich uprawiana jest inna roślina uwzględniona w danym pakiecie.

Nie ma obowiązku wskazywania we wniosku czy uprawa prowadzona jest na gruncie w konwersji czy po konwersji.

W przypadku upraw sadowniczych obejmujących gatunki roślin z różnych pakietów, do których przysługują różne stawki płatności, płatność jest udzielana według niższej stawki płatności.

Rolnik, który realizuje w danym roku dwa (lub więcej) odrębne zobowiązania, we wniosku o przyznanie płatności wskazuje wszystkie powierzchnie każdego ze zobowiązań.

7. Szczegółowe warunki przystąpienia do interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne, w odniesieniu do poszczególnych grup upraw

7.1. Uprawy na gruntach ornych

Zasady ogólne

Jednym z zobowiązań, jakie może podjąć rolnik chcący realizować interwencję I.8.11. Rolnictwo ekologiczne jest zobowiązanie na gruntach ornych.

W ramach zobowiązania na gruntach ornych rolnik, spełniając odpowiednie warunki, o których mowa poniżej, prowadzi w określony sposób różnego rodzaju uprawy, które zgłasza do płatności. Mogą to być zarówno uprawy rolnicze, jak i warzywa czy zioła lub uprawy jagodowe. Płatnością ekologiczną objęte mogą być również uprawy z przeznaczeniem na paszę dla zwierząt, jeżeli jest spełniony warunek posiadania zwierząt w minimalnej obsadzie 0,3 DJP/ha. Gatunki roślin objęte płatnością ekologiczną w ramach poszczególnych pakietów zostały wskazane w załączniku do rozporządzenia ekologicznego oraz w tabeli 2 na końcu broszury.

Gatunki roślin, uprawiane z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi w sposób bezpośredni lub po przetworzeniu, znajdują się na liście roślin, do których przyznawana jest płatność w ramach upraw rolniczych. W ramach upraw rolniczych wspierane są także uprawy niektórych roślin spełniających wymagania dla plantacji nasiennych. Natomiast w grupie roślin uprawianych z przeznaczeniem na paszę dla zwierząt ujęto gatunki roślin najczęściej stosowane w żywieniu zwierząt.

W ramach zobowiązania ekologicznego na gruntach ornych (tj. w ramach pakietów obejmujących uprawy rolnicze, paszowe, zielarskie, warzywne i jagodowe), rolnik może na danej działce rolnej zmieniać uprawiane rośliny w kolejnych latach w ramach poszczególnych pakietów i między pakietami, np. uprawy rolnicze na warzywa, czy zioła, itd. oraz zmieniać ich miejsce uprawy w ramach obszaru objętego tym zobowiązaniem. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej zmiana uprawianej rośliny lub miejsca tej uprawy jest możliwa po pierwszym roku uprawy, pod warunkiem, że zostanie potwierdzone wytworzenie produktu ekologicznego z pierwszego roku uprawy rośliny dwuletniej.

Od 2024 r. rolnicy mają możliwość zastąpienia zobowiązania obejmującego uprawy na gruntach ornych innym rodzajem zobowiązania. Zmiana ta jest możliwa w każdym roku realizacji zobowiązania po przeprowadzeniu zbioru, na całej powierzchni dotychczas realizowanego rodzaju zobowiązania lub na części tej powierzchni.

Warunki uzyskania płatności

Aby otrzymać płatność ekologiczną za prowadzenie **upraw rolniczych, warzywnych, zielarskich lub jagodowych, rolnik musi co roku wytwarzać produkty rolnictwa ekologicznego** (w przypadku rośliny dwuletniej – w drugim roku uprawy). Warunek ten nie dotyczy nowo nasadzonych plantacji jagodowych w pierwszych, określonych przez przepisy rozporządzenia ekologicznego, latach po ich nasadzeniu.

W przypadku **upraw paszowych** wymagane jest posiadanie zwierząt, gdyż uznaje się, że wyprodukowane rośliny będą stanowiły paszę przeznaczoną do ich żywienia. Płatność ekologiczna do upraw paszowych jest przyznawana do takiej powierzchni gruntów na jaką „wystarczy" rolnikowi zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie w określonym okresie referencyjnym przy zachowaniu minimalnej obsady 0,3 DJP/ha gruntów zajętych pod uprawami paszowymi na gruntach ornych. Powierzchnię, do jakiej przysługuje płatność ekologiczna w ramach pakietów paszowych ustala się jako iloraz liczby zwierząt utrzymywanych przez rolnika, przeliczonych na DJP (duże jednostki przeliczeniowe), zgodnie z przepisami rozporządzenia ekologicznego (stan średniookresowy) i współczynnika 0,3.

Obsadę zwierząt w gospodarstwie określa się uwzględniając następujące gatunki zwierząt: alpaki, bydło domowe, bawoły domowe, daniele, gęsi, indyki, jelenie szlachetne, kaczki, konie, kozy, króliki, kury, lamy, muły, osły, owce, perlice, przepiórki japońskie, strusie afrykańskie i świnie.

Jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie płatności ekologicznej w ramach pakietów paszowych znajdujących się w okresie konwersji i po okresie konwersji, a posiadanych zwierząt „nie wystarczy" na przyznanie temu rolnikowi płatności do całej wnioskowanej powierzchni, to w takim przypadku w pierwszej kolejności płatność jest przyznawana do gruntów deklarowanych w ramach pakietu z wyższą stawką płatności (tj. do gruntów w okresie konwersji), a następnie do gruntów deklarowanych po okresie konwersji.
Do wyliczenia liczby posiadanych zwierząt (DJP) brane są pod uwagę zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie w okresie od dnia 15 marca roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznych do dnia 14 marca roku następującego po roku złożenia tego wniosku. Liczbę zwierząt określa ARiMR na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. W przypadku zwierzat jeleniowatych, które nie zostały oznakowane (co dopuszcza rozporządzenie UE 2021/520[1]) rolnik określa ich liczbę poprzez złożenie oświadczenia. Natomiast informacja o liczbie królików bedzie przekazywana przez jednostki certyfikujące.
W przypadku, gdy do części gruntów zadeklarowanych w pierwszym wniosku o przyznanie płatności ekologicznej, nie została przyznana rolnikowi płatność ze względu na to, że do tej powierzchni „nie wystarczyło" zwierząt, grunty te są również objęte zobowiązaniem ekologicznym, ale niepłatnym. Dzięki temu, do tych powierzchni w kolejnych latach będzie mogła być przyznana płatność ekologiczna.
Jeżeli rolnik nie posiada wystarczającej liczby zwierząt, aby otrzymać płatność ekologiczną do wszystkich gruntów z uprawami paszowymi – do przyznania tej płatności ARiMR może uwzględnić zwierzęta innego rolnika realizującego interwencję Rolnictwo ekologiczne, jednak grunty, do których ci rolnicy ubiegają się o przyznanie płatności ekologicznych, muszą być położone na terenie tej samej gminy lub gmin ze sobą sąsiadujących.

Płatność ekologiczną w ramach upraw paszowych bez spełniania warunku posiadania zwierząt oraz w ramach upraw rolniczych – bez spełnienia warunku wytworzenia produktu można otrzymać również w przypadku przeznaczenia w danym roku danej uprawy na tzw. zielony nawóz.

Otrzymanie płatności ekologicznej do **upraw jagodowych** (tj. maliny, truskawki, poziomki, agrestu (porzeczka agrest), borówki wysokiej i średniej, jeżyny i porzeczki) możliwe jest nie tylko do plantacji owocujących, ale także do nowo nasadzonych.

Nowo nasadzone uprawy jagodowe muszą jednak spełniać wymogi jakościowe sadzonek; wymogi te omówiono w części dotyczącej upraw sadowniczych.

[1] Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2021/520 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do identyfikowalności niektórych utrzymywanych zwierząt lądowych

Wymogi

Poza wymogami ogólnymi, obowiązującymi dla każdego typu zobowiązania ekologicznego, rolnik w ramach zobowiązania na gruntach ornych zobowiązany jest przeznaczyć odpowiednio co najmniej 30% zbioru z upraw rolniczych, warzywnych, zielarskich i jagodowych do przetwórstwa lub do sprzedaży.

W przypadku upraw paszowych na gruntach ornych wymagane jest, aby zbiór był przeznaczony do żywienia zwierząt lub do sprzedaży.

Przeznaczenie zbioru roślin jest weryfikowane na podstawie dokumentacji, tj. odpowiednich rejestrów prowadzonych w gospodarstwie zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym (tj. m.in.: rejestru ekologicznej produkcji roślinnej – rejestru zbiorów (produkcji), ewidencji towarowej – rejestru składowania produktów ekologicznych/z okresu konwersji, rejestru odbiorców/nabywców produktów wprowadzonych na rynek). Te dokumenty są weryfikowane podczas kontroli na miejscu przez ARiMR.

Płatność ekologiczną do gruntów ornych można uzyskać także do działek, na których w celu wzbogacenia gleby w materię organiczną uprawiane są rośliny na zielony nawóz.

Na zielony nawóz w danym roku wykorzystane mogą być rośliny:

- bobowate drobnonasienne, trawy lub ich mieszanki,
- bobowate grubonasienne, gorczyca biała lub gryka zwyczajna

Na zielony nawóz w drugim roku uprawy wykorzystane mogą być też rośliny wieloletnie, tj. rośliny wieloletnie bobowate drobnonasienne, wieloletnie trawy lub ich mieszanki. Wtedy jednak w pierwszym roku ich uprawy należy dokonać koszenia i zebrać skoszoną biomasę lub prowadzić wypas zwierząt.

Przy uprawie roślin na zielony nawóz nie jest wymagane spełnienie warunku wytworzenia produktu lub posiadania zwierząt ani wymogu dotyczącego odpowiedniego przeznaczenia zbioru. Istotne jest to, że powierzchnia uprawy roślin na zielony nawóz w danym roku nie może być większa niż 25% wszystkich gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym na gruntach ornych, a zastosowanie na danym gruncie uprawy z przeznaczeniem na nawóz zielony może się odbyć tylko jeden raz (przez rok lub przez dwa lata) w trakcie całego okresu realizacji zobowiązania.

7.2. Uprawy sadownicze

Zasady ogólne

Interwencja Rolnictwo ekologiczne wspiera rolników prowadzących ekologiczną produkcję sadowniczą.

W ramach zobowiązania ekologicznego w sadach rolnik, spełniając odpowiednie warunki, o których mowa poniżej, prowadzi ekologiczną uprawę drzew lub krzewów owocowych i corocznie otrzymuje płatności stosownie do realizowanego pakietu. Pomoc może być przyznana do sadów w okresie konwersji, jak i po konwersji. W obu przypadkach zobowiązania sadowniczego wyróżniono **uprawy podstawowe** (np. jabłonie, grusze, śliwy, wiśnie) i **ekstensywne** (np. aronia, róża dzika). Pełna lista gatunków roślin, jakie mogą być uprawiane w ramach upraw sadowniczych zawarta jest w załączniku do rozporządzenia ekologicznego oraz w tabeli 2 na końcu broszury.

Od 2024 r. rolnicy mają możliwość zastąpienia uprawy sadowniczej w trakcie zobowiązania innym rodzajem zobowiązania lub inną uprawą sadowniczą (np. zastąpienie jabłoni śliwą) po przeprowadzeniu zbioru, na całej powierzchni dotychczas realizowanego rodzaju zobowiązania lub na części tej powierzchni.

Warunki uzyskania płatności

Wsparcie w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne może być przyznawane nie tylko do sadów owocujących, lecz również do plantacji nowych, jeszcze nieowocujących.

W przypadku nowo nasadzonej plantacji sadowniczej wytworzenie produktu nie jest wymagane w większości przypadków w pierwszych dwóch latach od ich nasadzenia. Natomiast, w przypadku uprawy roślin, które dają pierwsze owoce później tj. aktinidii, gruszy domowej, derenia jadalnego, rokitnika zwyczajnego, pigwy pospolitej, pigwowca japońskiego, róży dzikiej, róży jabłkowatej i róży pomarszczonej, warunek wytworzenia produktu ekologicznego nie jest weryfikowany w pierwszych trzech latach od ich nasadzenia. Warunek wytworzenia produktu w drugim roku od nasadzenia jest wymagany jedynie dla upraw maliny, truskawki, poziomki i borówki brusznicy, gdyż rośliny te mogą dać pierwszy zbiór już w pierwszych dwóch latach od nasadzenia.

Wymogi

W sadzie powinna być utrzymana wymagana, minimalna liczba drzew i krzewów owocowych (z tolerancją do 10%). Obsadę tę określono dla każdego gatunku roślin w rozporządzeniu ekologicznym oraz w tabeli 3 na końcu broszury. W przypadku sadów mających nie mniej niż 12 lat (tj. takich, w których co najmniej 90% stanowią drzewa uprawiane nie krócej niż 12 lat) – minimalna obsada wynosi 125 drzew na hektar; zasada ta dotyczy upraw wszystkich gatunków drzew owocowych. Nie przyznaje się płatności do sadów prowadzonych jako uprawa jednorzędowa.

Do wsparcia ekologicznego uprawnione są:

– sady z drzewami owocowymi w okresie owocowania, tj. w takim stadium rozwojowym, które umożliwia wydanie plonu oraz sady złożone z drzew na podkładkach karłowych lub półkarłowych, uprawianych na danej działce nie krócej niż rok. W przypadku uprawy krzewów wspierane są plantacje owocujące roślin ukorzenionych i spełniających parametry średnicy określone dla elitarnego i kwalifikowanego materiału siewnego;

– sady nieowocujące, założone przed 31 lipca w roku, w którym rolnik po raz pierwszy wnioskuje o taką płatność. W przypadku tych sadów, do nasadzeń musi być użyty materiał szkółkarski kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych. Istnieje także możliwość nasadzeń z materiału szkółkarskiego CAC, który spełnia minimalne wymagania jakościowe takie jak dla materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany.

W związku z tym, w przypadku uprawy gatunków drzew i krzewów, które objęte są ustawą o nasiennictwie (porzeczka i agrest, borówka i żurawina, brzoskwinia, czereśnia, grusza, jabłoń, malina i jeżyna, morela, śliwa domowa, winorośl, wiśnia, malina i jeżyna, truskawka i poziomka, pigwa pospolita, śliwa japońska), rolnik musi posiadać dokument potwierdzający jakość i liczbę materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany (etykietę lub wypis ze świadectwa kwalifikacji lub szkółkarski dokument towarzyszący) lub materiału szkółkarskiego CAC roślin sadowniczych (dokument dostawcy). Natomiast w przypadku krzewów gatunków roślin nieobjętych ustawą o nasiennictwie (aktinidia, aronia czarnoowocowa, dereń jadalny, bez czarny, jagoda kamczacka, rokitnik zwyczajny, róża dzika, róża pomarszczona, pigwowiec japoński i kolcowój pospolity) materiał szkółkarski ma spełniać minimalne wymagania jakościowe takie jak minimalne wymagania jakościowe dla materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany określone dla krzewów jagodowych w zakresie m.in. długości i średnicy pędu.

Rolnik zobowiązany jest także przeznaczyć co najmniej 30% zbioru z poszczególnych gatunków drzew i krzewów ze swojego sadu do przetwórstwa lub do sprzedaży. Odpowiednie przeznaczenie zbioru jest dokumentowane przez rolnika w rejestrach prowadzonych w gospodarstwie zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym (tj. m.in. w rejestrze ekologicznej produkcji roślinnej – rejestrze zbiorów (produkcji), ewidencji towarowej – rejestrze składowania produktów ekologicznych/z okresu konwersji, rejestrze odbiorców/nabywców produktów wprowadzonych na rynek). W przypadku nowo nasadzonych plantacji sadowniczych rolnik zobowiązany jest do odpowiedniego przeznaczenia zbioru od momentu weryfikacji wytworzenia produktu ekologicznego.

Wymogiem zobowiązania ekologicznego w sadach jest wykonywanie zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych, w szczególności usuwanie odrostów i samosiewów.

W przypadku nowo nasadzonych plantacji sadowniczych zgłoszonych do płatności ekologicznej wymagane jest przeprowadzanie zabiegów:

- pielęgnacyjnych – corocznie, w szczególności polegające na usuwaniu odrostów i samosiewów (do 31 lipca danego roku), formowaniu korony drzew lub przycięciu krzewów po posadzeniu w celu wzmocnienia pędów;
- ochrony roślin: przy użyciu środków dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, zgodnie z etykietą produktu, w przypadkach gdy jest to niezbędne; potrzebę zastosowania środków ochrony roślin, rolnik odnotowuje w rejestrach ekologicznej produkcji roślin zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym;
- zapobiegających zachwaszczeniu plantacji i usuwania chwastów: utrzymanie gleby w postaci czarnego ugoru lub zadarnienie przez regularne koszenie lub stosowanie innych zabezpieczeń przed rozprzestrzenianiem się chwastów (np. ściółkowanie, zastosowanie agrowłókniny).

7.3. Trwałe użytki zielone

Zasady ogólne

Zobowiązanie na trwałych użytkach zielonych może obejmować produkcję ekologiczną na łąkach lub pastwiskach trwałych.

Warunki uzyskania płatności

Aby uzyskać płatność ekologiczną do powierzchni trwałych użytków zielonych rolnik musi posiadać minimalną obsadę zwierząt na poziomie 0,3 DJP/ha. Przy określeniu obsady zwierząt uwzględnia się następujące gatunki: alpaka, bydło domowe, bawół domowy, daniel, gęś, jeleń szlachetny, koń, koza, królik, lama, muł, osioł lub owca. Uznaje się, że wyprodukowana biomasa będzie stanowiła paszę dla posiadanych zwierząt.

Do wyliczenia liczby posiadanych zwierząt (DJP) brane są pod uwagę zwierzęta ww. gatunków, utrzymywane w gospodarstwie w okresie od dnia 15 marca roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznych do dnia 14 marca roku następującego po roku złożenia tego wniosku. Liczbę zwierząt określa ARiMR na podstawie danych zawartych w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. W przypadku zwierząt jeleniowatych, które nie zostały oznakowane (co dopuszcza rozporządzenie 2021/520[2]) rolnik określa ich liczbę poprzez złożenie oświadczenia. Natomiast informacja o liczbie królików będzie przekazywana przez jednostki certyfikujące.

W przypadku, jeżeli rolnik nie posiada wystarczającej liczby zwierząt, aby otrzymać płatność ekologiczną do trwałych użytków zielonych istnieje możliwość uwzględnienia zwierząt innego rolnika realizującego zobowiązanie w ramach interwencji – Rolnictwo ekologiczne. Grunty tych obu rolników muszą być położone na terenie tej samej gminy lub gminy sąsiadującej. Należy wówczas wraz z wnioskiem o płatność ekologiczną złożyć odpowiednie dokumenty, w których deklarują z kim będą spełniać ten warunek.

[2] Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2021/520 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do identyfikowalności niektórych utrzymywanych zwierząt lądowych

Wymogi

Poza wymogami ogólnymi, obowiązującymi dla każdego typu zobowiązania ekologicznego (wskazanymi w części ogólnej opracowania), w ramach zobowiązania na trwałych użytkach zielonych rolnik ma obowiązek:

- skosić trwały użytek zielony w terminie do dnia 31 lipca lub wypasać zwierzęta w okresie wegetacyjnym. Od 2025 r. dopuszczalne będzie wypasanie zwierząt przez cały rok;
- zebrać i usunąć skoszoną biomasę lub ułożyć w pryzmy balotowe, stogi lub brogi, w terminie do 2 tygodni po pokosie. Zakazane jest pozostawianie rozdrobnionej biomasy;
- przeznaczyć zbiór do żywienia zwierząt lub do sprzedaży. Przeznaczenie zbioru roślin jest weryfikowane na podstawie dokumentacji, tj. informacji zawartych w odpowiednich rejestrach prowadzonych w gospodarstwie zgodnie z przepisami Unii Europejskiej o rolnictwie ekologicznym. Te zapisy są weryfikowane podczas kontroli na miejscu przez ARiMR.

Dodatkowo w przypadku starania się o płatności ekologiczne do trwałych użytków rolnych obowiązuje zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000.

7.4. Wsparcie dla małych gospodarstw

W ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne wprowadzono wsparcie ukierunkowane na małe gospodarstwa ekologiczne o powierzchni do 10 ha użytków rolnych, tj. Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi.

Rolnik realizujący zobowiązanie w ramach tego pakietu zamiast płatności dla poszczególnych rodzajów upraw (tj. w różnej wysokości), może otrzymać płatność ryczałtową w jednakowej wysokości do każdego hektara użytków rolnych (niezależnie od rodzaju uprawy prowadzonej na danej powierzchni). Zaletą tego wsparcia jest, że mogą być nim objęte sąsiadujące ze sobą małe powierzchnie upraw, które samodzielnie nie stanowią odrębnej działki rolnej (tj. uprawy o powierzchni mniejszej niż 0,1 ha).

Wymogi jakie trzeba spełnić są zależne od prowadzonej uprawy i takie same jak w przypadku wnioskowania o pozostałe pakiety.

Warunkiem przystąpienia do Pakietu 9. jest posiadanie nie więcej niż 10 ha wszystkich użytków rolnych w roku rozpoczęcia zobowiązania.

Zobowiązanie w ramach Pakietu 9. może być realizowane nawet jeżeli w kolejnych latach powierzchnia wszystkich UR w gospodarstwie przekroczy 10 ha, jednak obszar objęty zobowiązaniem nie może być większy niż 10 ha.

Jeżeli zobowiązanie będzie realizowane na większej powierzchni niż 10 ha, to w takim przypadku rolnik musi zastąpić zobowiązanie w ramach Pakietu 9. innym rodzajem zobowiązania:

- zobowiązaniem na GO (obejmującym uprawy rolnicze, warzywne, zielarskie, jagodowe i paszowe – tj. Pakiety 1–3, 5 i 7);
- zobowiązaniem w ramach upraw sadowniczych (obejmującym podstawowe i ekstensywne uprawy sadownicze – tj. Pakiety 4 i 6);
- zobowiązaniem na TUZ (obejmującym Pakiet 8.).

Natomiast, jeżeli rolnik realizuje zobowiązanie w ramach Pakietu 9. na powierzchni nie większej niż 10 ha, to może on w każdym roku realizacji tego zobowiązania zastąpić je innym z wymienionych powyżej rodzajów zobowiązań.

Ponieważ stawka płatności w ramach Pakietu 9. (1640 zł/ha) znacznie różni się od stawek płatności do ekstensywnych upraw sadowniczych (1326 zł/ha) oraz do TUZ (1043 zł/ha) wprowadzono limity powierzchniowe dla płatności ekologicznych do takich upraw w ramach Pakietu 9. Płatności przysługują do powierzchni upraw sadowniczych lub do TUZ, lecz nie większej niż 20% UR objętych zobowiązaniem ekologicznym w ramach Pakietu 9. (stosowany jest oddzielny limit dla ekstensywnych upraw sadowniczych i oddzielny limit dla TUZ). Zobowiązanie w ramach Pakietu 9. dla takich upraw może być realizowane na większej powierzchni, lecz już bez płatności do tych powierzchni, które przekraczają ustalone limity.

Od 2024 r. rolnicy realizujący zobowiązanie w ramach Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi mają możliwość dowolnej zmiany upraw. Zmiana ta jest możliwa w każdym roku realizacji zobowiązania po przeprowadzeniu zbioru, na całej powierzchni lub na części.

8. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą

W przypadku gospodarstw z produkcją roślinną i zwierzęcą płatność ekologiczna do powierzchni upraw może być powiększona o premię za prowadzenie gospodarstwa w sposób zrównoważony.

Premia będzie mogła być przyznana, jeżeli na wszystkich użytkach rolnych w gospodarstwie (również do powierzchni, do której rolnik nie będzie ubiegał się o płatności) będzie zapewniona obsada zwierząt od 0,3 DJP/ha do 1,5 DJP/ha i będzie wynosiła 573 zł/ha. W przypadku, gdy rolnik nie posiada wystarczającej liczby zwierząt, aby otrzymać premię istnieje możliwość uwzględnienia zwierząt małżonka. Należy wówczas wraz z wnioskiem o płatność ekologiczną złożyć odpowiednie dokumenty.

9. Koszty transakcyjne

Dodatkowo płatność może być powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu kosztów kontroli gospodarstwa przeprowadzanej przez jednostkę certyfikującą w ramach systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym.

10. Degresywność płatności

W ramach interwencji I 8.11. Rolnictwo ekologiczne obowiązuje tzw. degresywność płatności. Mechanizm ten stosowany jest w przypadku większych powierzchni deklarowanych do płatności, tj. powyżej 50 ha. Polega on na stopniowym, tzn. wraz ze wzrostem wielkości zadeklarowanej powierzchni – zmniejszeniem przysługującej płatności ekologicznej. W takich przypadkach płatność ekologiczna jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Zastosowanie degresywności płatności uzasadnione jest występowaniem tzw. efektu skali. Polega on na tym, iż ze względu na inną strukturę kosztów, lepszą organizację produkcji i usprzętowienie – koszty jednostkowe produkcji w większych gospodarstwach są niższe niż w gospodarstwach o mniejszej skali produkcji. Degresywność płatności ekologicznych będzie również stosowana w odniesieniu do premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą.

11. Czym są rejestry działalności ekologicznej?

Rejestry działalności ekologicznej są to zapisy prowadzonych przez rolnika zabiegów agrotechnicznych na działkach zgłoszonych do płatności ekologicznych. W rejestrach zostają również umieszczane informacje dotyczące stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin wraz z informacją o celowości ich zastosowania. Poza rejestrem zabiegów agrotechnicznych rolnik ma również obowiązek, wynikający z unijnych przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego, prowadzenia rejestrów, które muszą również umożliwiać weryfikację prowadzonej produkcji, jak i wytworzonych produktów wraz z ich późniejszym rozdysponowaniem (sprzedaż, wykorzystanie jako pasza itp.). Rejestry prowadzone są również dla produkcji zwierzęcej i uwzględniają m.in. zwierzęta przybyłe do gospodarstwa (urodzenie, zakup), upadki zwierząt, okresy wypasu czy stany średniookresowe.

Rejestry mogą być prowadzone na szablonach dostępnych w ARiMR bądź też udostępnianych przez jednostki certyfikujące, ważne aby zawierały wszystkie niezbędne informacje do weryfikacji spełnianych wymogów.

12. Jaki jest system kontroli?

Jak już wcześniej zostało to wspomniane, aby producent mógł znakować swoje produkty jako produkty ekologiczne musi zgłosić się do systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym i spełniać jego wymogi.

W Polsce, na podstawie przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, kontrolą i certyfikacją producentów ekologicznych zajmuje się 13, upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz posiadających akredytację Polskiego Centrum Akredytacji, jednostek certyfikujących. Nadzór nad jednostkami oraz nad produkcją ekologiczną pełni Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

W celu sprawowania nadzoru jednostki certyfikujące corocznie wymagają przesłania dokumentacji wnioskowej w celu określenia planu gospodarstwa na przyszły sezon wegetacyjny. Dodatkowo, w celu określenia stanu faktycznego w bieżącym roku przeprowadzają minimum jedną kontrolę rocznie na miejscu, w gospodarstwie. Kontrola przeprowadzana jest w celu zapewnienia prawidłowego stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin.

Rolnik podlega również kontroli ARiMR jako podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie interwencji – Rolnictwo ekologiczne. Wszyscy rolnicy podlegają corocznej kontroli administracyjnej. Natomiast kontrola na miejscu, czyli wizytacja w gospodarstwie i na gruntach rolnika dotyczy 5% gospodarstw. Z każdej kontroli na miejscu sporządzany jest raport.

13. Doradcy rolniczy ze specjalizacją rolnośrodowiskową oraz doradcy rolniczy ze specjalizacją rolnictwo ekologiczne

W przygotowaniu się do zobowiązania w ramach interwencji I.8.11. Rolnictwo ekologiczne pomagają doradcy rolniczy ze specjalizacją rolnośrodowiskową lub doradcy rolniczy ze specjalizacją rolnictwo ekologiczne. Są to osoby kompetentne, po licznych szkoleniach oraz posiadające uprawnienia państwowe do wykonywanego zawodu. Często są to pracownicy ośrodków doradztwa rolniczego lub izb rolniczych, jednak mogą prowadzić usługi doradcze również w ramach prywatnych działalności gospodarczych.

Doradcy pomogą sporządzić wniosek, wprowadzić dane do aplikacji eWniosekPlus oraz ewentualnie pomogą w prowadzeniu rejestrów działalności ekologicznej.

Lista uprawnionych doradców znajduje się na stronie internetowej Centrum Doradztwa Rolniczego: *https://www.doradca.cdr.gov.pl*

14. Możliwość łączenia płatności na tej samej powierzchni

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej, jednym z narzędzi na rzecz wspierania prowadzenia produkcji rolnej w sposób przyjazny środowisku są **schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt,** zwane **Ekoschematami.** Ekoschematy stanowią nowy rodzaj płatności bezpośrednich dla rolników podejmujących dobrowolnie określone działania, mające na celu ochronę środowiska, klimatu i dobrostanu zwierząt. Niektóre z Ekoschematów można realizować na tej samej powierzchni, do której przyznawane są płatności ekologiczne.

Płatności ekologiczne

można łączyć z

1. **Niektórymi praktykami Ekoschematu: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi:**
   - Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe (z wyłączeniem gruntów z uprawami na tzw. nawóz zielony w danym roku);
   - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia;
   - Zróżnicowana struktura upraw;
   - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji;
   - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo;
   - Wymieszanie słomy z glebą;
2. **Ekoschematem: Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych**
3. **Ekoschematem: Dobrostan zwierząt**
4. **Ekoschemat: Materiał siewny kategorii elitarny lub materiał siewny kategorii kwalifikowany**

nie można łączyć z

1. **Praktykami Ekoschematu – Rolnictwo węglowe i zarządzania składnikami odżywczymi:**
   - Ekstensywne użytkowanie TUZ;
   - Uprawa uproszczona.
2. **Ekoschematem – Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji**
3. **Ekoschematem – Biologiczna uprawa**
4. **Ekoschematem – Obszary z roślinami miododajnymi**
5. **Ekoschematem – Grunty wyłączone z produkcji**
6. **Integrowana produkcja roślin**

Powyższa informacja dotycząca łączenia platności ekologicznych w ekoschematami dotyczy zasad obowiązujących dla wniosków złożonych w 2026 r.

15. Możliwość skorzystania przez rolników ekologicznych ze wsparcia w ramach ekoschematu – dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach

Rolnicy utrzymujący zwierzęta (**lochy, tuczniki, krowy mleczne, krowy mamki**, **opasy, owce, kozy, konie lub drób (kury nioski, kurczęta brojlery, indyki rzeźne))** zgodnie z wymaganiami rolnictwa ekologicznego (co musi być potwierdzone przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym) mogą przystąpić do realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt na uproszczonych zasadach.

Uproszczone zasady realizacji tego ekoschematu dla rolników ekologicznych polegają na braku konieczności sporządzania planu poprawy dobrostanu zwierząt, braku konieczności prowadzenia i złożenia rejestru/oświadczenia wypasu (w przypadku Wariantu Dobrostan krów mlecznych) oraz braku konieczności

spełnienia wymagań w ramach określonych wariantów i praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt. Uznaje się bowiem, że utrzymywanie zwierząt zgodnie z wymaganiami systemu rolnictwa ekologicznego, określonymi w rozporządzeniu PE i Rady (WE) 2018/848 oraz w rozporządzeniu wykonawczym KE (UE) 2020/464, jest ekwiwalentne/równoważne do utrzymywania tych zwierząt zgodnie z wymaganiami ekoschematu – Dobrostan zwierząt.

Na uproszczonych zasadach rolnik utrzymujący zwierzęta w systemie rolnictwa ekologicznego może realizować:
1) praktykę zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa - w przypadku świń, krów mamek oraz opasów;
2) praktykę zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach i praktykę wypasu - w przypadku krów mlecznych;
3) wariant Dobrostan kurcząt brojlerów, Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa - w tym za praktyką utrzymywanie zgodnie z wymaganiami systemów jakości,
4) wariant Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym, Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, Dobrostan kóz, Dobrostan owiec, Dobrostan kur niosek (z obowiązkiem zapewnienia poza okresem pastwiskowym dostępu do: (i) zewnętrznej powierzchni bytowej lub do biegalni w pomieszczeniu lub w budynku w przypadku koni utrzymywanych w systemie zamkniętym, (ii) zewnętrznej powierzchni bytowej kozom).
W przypadku, gdy rolnik zainteresowany jest płatnościami w zakresie pozostałych praktyk – realizuje je na zasadach ogólnych.

Od kampanii 2026 r. rolnik ekologiczny może ubiegać się o płatność dobrostanową za realizację praktyki polegającej na utrzymywaniu świń (loch i tuczników), bydła (krów mamek i opasów), drobiu rzeźnego (kurcząt brojlerów i indyków rzeźnych) zgodnie z wymaganiami systemów jakości. W ramach tej praktyki płatność będzie przyznawana z tytułu ograniczania stosowania antybiotyków w chowie tych zwierząt.

Dobrostan loch

Rolnik utrzymujący zwierzęta w systemie rolnictwa ekologicznego, który realizuje inne niż zwiększenie co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach, praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt (np. utrzymywanie na ściółce, późniejsze odsadzanie prosiąt) i chce uzyskać za nie płatność dobrostanową, zobowiązany jest do ich realizacji na zasadach ogólnych tj. do prowadzenia/przekazania ARiMR odpowiedniej dokumentacji przewidzianej wymogami wariantu.

Ponadto na zasadach ogólnych rolnik ekologiczny może wnioskować o przyznanie płatności za realizację praktyki zwiększenia co najmniej o 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach, w ramach której zobowiązany jest do posiadania Planu poprawy dobrostanu zwierząt opracowanego we współpracy z doradcą rolniczym i złożenia go do ARiMR.

Dobrostan tuczników

Rolnik utrzymujący zwierzęta w systemie rolnictwa ekologicznego, który realizuje inne niż zwiększenie co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach, praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt (np. utrzymywanie na ściółce, utrzymywanie w cyklu zamkniętym) i chce uzyskać za nie płatność dobrostanową, zobowiązany jest do ich realizacji na zasadach ogólnych, tj. do prowadzenia/przekazania ARiMR odpowiedniej dokumentacji przewidzianej wymogami wariantu.

Ponadto na zasadach ogólnych rolnik ekologiczny może wnioskować o przyznanie płatności za realizację praktyki zwiększenia co najmniej o 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach, w ramach której zobowiązany jest do posiadania Planu poprawy dobrostanu zwierząt opracowanego we współpracy z doradcą rolniczym i złożenia go do ARiMR.

Dobrostan krów mlecznych

Rolnik utrzymujący zwierzęta w systemie rolnictwa ekologicznego, który realizuje inne niż zwiększenie co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach czy zapewnienie wypasu, praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt (np. utrzymywanie na ściółce, zapewnienie wybiegu, późniejsze odsadzanie cieląt) i chce uzyskać za nie płatność dobrostanową, zobowiązany jest do ich realizacji na zasadach ogólnych tj. do prowadzenia/przekazania ARiMR odpowiedniej dokumentacji przewidzianej wymogami wariantu.

Uwaga: system uproszczony nie dotyczy gospodarstw utrzymujących krowy mleczne w systemie uwięziowym.

Ponadto na zasadach ogólnych rolnik ekologiczny może wnioskować o przyznanie płatności za realizację praktyki zwiększenia co najmniej o 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach, w ramach której zobowiązany jest do posiadania Planu poprawy dobrostanu zwierząt opracowanego we współpracy z doradcą rolniczym i złożenia go do ARiMR.

Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach oraz Dobrostan opasów

Rolnik utrzymujący zwierzęta w systemie rolnictwa ekologicznego, który realizuje inne niż zwiększenie co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach, praktyki podwyższające poziom dobrostanu zwierząt (np. utrzymywanie na ściółce, zapewnienie wybiegu, zapewnienie wypasu) i chce uzyskać za nie płatność dobrostanową, zobowiązany jest do ich realizacji na zasadach ogólnych tj. do prowadzenia/przekazania ARiMR odpowiedniej dokumentacji przewidzianej wymogami wariantu.

Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym, Dobrostan owiec, Dobrostan kur niosek, Dobrostan kurcząt brojlerów, Dobrostan indyków utrzymywanych do produkcji mięsa, Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym oraz Dobrostan kóz

Gospodarstwo utrzymujące w systemie ekologicznym: **krowy mamki (w systemie otwartym), drób** (indyki rzeźne, kury nioski, brojlery kurze), **konie** (utrzymywane w systemie otwartym lub w budynkach), **owce, kozy** uznaje się, że wymogi systemu ekologicznego i wymogi w ramach poszczególnych wariantów ekoschematu – Dobrostan zwierząt są równoważne. Poza okresem pastwiskowym w przypadku koni utrzymywanych w systemie zamkniętym należy dodatkowo zapewnić dostęp do zewnętrznej powierzchni bytowej lub do biegalni, a w przypadku kóz należy zapewnić zewnętrzną powierzchnię bytową. Rolnik utrzymujący te zwierzęta w systemie ekologicznym może uzyskać płatność dobrostanową na podstawie potwierdzenia (w Wykazie producentów ekologicznych) przez kontrolującą gospodarstwo jednostkę certyfikująca zgodności warunków chowu z wymogami ekologicznymi. Wysokość płatności ustalana jest przez ARiMR na podstawie danych o liczebności stada w okresie zobowiązania, zawartych w komputerowej bazie danych prowadzinej przez ARiMR.

Rolnik utrzymujący zwierzęta w systemie rolnictwa ekologicznego i przystępujący do ekoschematu Dobrostan zwierząt na uproszczonych warunkach, zwolniony jest z posiadania Planu poprawy dobrostanu zwierząt.

TABELA 1. KALENDARIUM

15 marca – 15 maja*		
1	Termin podstawowy składania Wniosku o płatność ekologiczną – za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus dostępnej poprzez stronę internetową ARiMR	
2	Załączniki do wniosku o płatność ekologiczną – składane wraz z wnioskiem:	
2.1	Oświadczenie współposiadacza o wyrażeniu zgody na przyznanie rolnikowi płatności ekologicznej	Wymagane, gdy co najmniej jedna działka rolna jest przedmiotem współposiadania. Zgoda nie jest wymagana, gdyby pochodziła od małżonka wnioskodawcy
2.2	Oświadczenie o grupie rolników, ubiegających się o przyznanie płatności ekologicznej	Wymagane, gdy warunek posiadania minimalnej powierzchni użytków rolnych lub warunek posiadania zwierząt rolnik spełnia łącznie z co najmniej jednym rolnikiem ubiegającym się o przyznanie płatności ekologicznej lub rolnik ubiega się o uwzględnienie zwierząt, będących w posiadaniu innego rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności ekologicznej lub jego małżonka, do ustalenia powierzchni, do której rolnikowi przysługują płatności w ramach upraw paszowych oraz trwałych użytków zielonych
2.3	Oświadczenie małżonka rolnika o wyrażeniu zgody na przyznanie płatności ekologicznej z uwzględnieniem zwierząt, będących w jego posiadaniu	Wymagane, gdy warunek posiadania zwierząt/wymóg zapewnienia odpowiedniej obsady zwierząt realizowany jest z wykorzystaniem zwierząt należących do małżonka rolnika
16 maja – 9 czerwca* (nie później niż 25 dni od dnia, kiedy upływa termin składania wniosku o płatność ekologiczną – czyli ostatni dzień podstawowego terminu na złożenie wniosku + 25 dni)		
3	Termin dodatkowy składania Wniosku o płatność ekologiczną wraz z wymaganymi załącznikami, z tym że za każdy dzień roboczy opóźnienia, licząc od daty końcowej podstawowego terminu składania Wniosku, stosowane jest zmniejszenie płatności w wysokości 1% należnej kwoty płatności	
do 31 maja		
4	Możliwość bezsankcyjnego złożenia zmian do Wniosku o płatność ekologiczną, jeżeli te zmiany dotyczą pakietów i działek już wskazanych we wniosku np. zmiana deklarowanej rośliny	
do 9 czerwca* (nie później niż 25 dni od dnia, kiedy upływa termin składania wniosku o płatność ekologiczną – czyli ostatni dzień podstawowego terminu na złożenie wniosku + 25 dni)		
5	Możliwość złożenia zmian we Wniosku o płatność ekologiczną	Jeżeli te zmiany dotyczą pakietów i działek już wskazanych we wniosku – za każdy dzień roboczy opóźnienia, licząc od dnia 1 czerwca (tj. od daty zakończenia terminu złożenia bezsankcyjnych zmian do Wniosku), stosowane jest zmniejszenie płatności do powierzchni objętej tą zmianą,w wysokości 1% należnej kwoty płatności do dnia 9 czerwca*
6		Jeżeli zmiany polegają na dodaniu pakietu innego niż już zadeklarowany we wniosku – za każdy dzień roboczy opóźnienia, od daty końcowej podstawowego terminu składania Wniosku, stosowane jest zmniejszenie płatności do powierzchni objętej tą zmianą w wysokości 1% należnej kwoty płatności
do 31 lipca		
7	Oświadczenie o rodzaju uprawianych na danej działce rolnej drzew i krzewów	

do 30 listopada		
8	Kopia świadectwa oceny polowej materiału siewnego wydanego na podstawie przepisów o nasiennictwie lub Zaświadczenie o wydaniu świadectwa oceny polowej materiału siewnego wydanego przez właściwego ze względu na położenie plantacji nasiennej wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, lub Oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej lub wieloletniej – w pierwszym roku uprawy tej rośliny	Składane gdy we Wniosku rolnik deklaruje rośliny uprawiane na materiał siewny, jeżeli materiał siewny pochodzący z tych upraw został poddany ocenie na podstawie przepisów o nasiennictwie

* Należy śledzić, czy w danym roku został wydłużony ostateczny termin na składanie wniosków

Należy pamiętać, że kalendarium ma charakter jedynie poglądowy a terminy w konkretnych latach mogą ulec zmianie.

TABELA 2. Wykaz roślin objętych płatnościami ekologicznymi

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
I. Pakiet 1. Uprawy rolnicze oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	babka lancetowata	*Plantago lanceolata L.*
2	bobik	*Vicia faba* var. minor.
3	burak cukrowy	*Beta vulgaris* ssp. *vulgaris*, convar. *crassa* var. *altissima* Doll
4	chmiel	*Humulus lupulus* L.
5	ciecierzyca pospolita***	*Cicer arietinum* L.
6	cykoria siewna	*Cichorium intybus* L.
7	dynia oleista	*Cucurbita pepo* convar. *styriaca* Grebensc.
8	esparceta siewna na materiał siewny	*Onobrychis viciifolia* Scop.
9	facelia błękitna	*Phacelia tanacetifolia* Benth.
10	gorczyca biała	*Sinapis alba* L.
11	gorczyca czarna	*Brassica nigra* (L.) Koch
12	gorczyca sarepska	*Brassica juncea* (L.) Czern.
13	groch siewny*** w tym peluszka***	*Pisum sativum* L. (partim) *Pisum arvense* L.
14	gryka zwyczajna	*Fagopyrum esculentum* Moench.
15	inne gatunki pszenic	
16	jęczmień jary	*Hordeum vulgare* L.
17	jęczmień ozimy	*Hordeum vulgare* L.
18	komonica zwyczajna****	*Lotus corniculatus* L.
19	komosa ryżowa	*Chenopodium quinoa* Willd.
20	koniczyna biała****	*Trifolium repens* L.
21	koniczyna białoróżowa****	*Trifolium hybridum* L.
22	koniczyna czerwona****	*Trifolium pratense* L.
23	koniczyna krwistoczerwona****	*Trifolium incarnatum* L.
24	koniczyna perska****	*Trifolium resupinatum* L.
25	konopie włókniste	
26	kukurydza na ziarno	*Zea mays* L.
27	kukurydza – plantacja nasienna	*Zea mays* L.
28	len oleisty	*Linum usitatissimum* L. convar. *mediterraneum* (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert
29	len włóknisty	*Linum usitatissimum* L. convar. *usitatissimum*
30	lnianka siewna (lnicznik)	*Camelina sativa* (L.) Crantz
31	lucerna chmielowa (nerkowata) ****	*Medicago lupulina* L.
32	lucerna mieszańcowa****	*Medicago x varia* T. Martyn
33	lucerna siewna****	*Medicago sativa* (L.) Crantz
34	łubin biały na nasiona	*Lupinus albus* L.
35	łubin wąskolistny na nasiona	*Lupinus angustifolius* L.

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
36	łubin żółty na nasiona	*Lupinus luteus* L.
37	mieszanka strączkowo-zbożowa	
38	mieszanka zbożowa	
39	nostrzyk biały	*Melilotus albus* Medik L.
40	ostropest plamisty	*Silybum marianum* L.
41	owies	*Avena sativa* L.
42	owies szorstki	*Avena strigosa* Schreb.
43	proso	*Panicum miliaceum* L.
44	pszenica zwyczajna jara	*Triticum aestivum* L. emend. Fiori et Paol.
45	pszenica zwyczajna ozima	*Triticum aestivum* L. emend. Fiori et Paol.
46	pszenica samopsza jara	*Triticum monococcum*
47	pszenica samopsza ozima	*Triticum monococcum*
48	pszenica płaskurka jara	*Triticum dicoccum*
49	pszenica płaskurka ozima	*Triticum dicoccum*
50	pszenica orkisz jara	*Triticum spelta*
51	pszenica orkisz ozima	*Triticum spelta*
52	pszenżyto jare	x *Triticosecale* Wittm.
53	pszenżyto ozime	x *Triticosecale* Wittm.
54	rzepak jary	*Brassica napus* L.
55	rzepak ozimy	*Brassica napus* L.
56	rzepik	*Brassica rapa* var. *typica* Posp.
57	rzodkiew oleista****	*Raphanus sativus* var. *oleiformis* Pers.
58	seradela uprawna na nasiona	*Ornithopus sativus* Brot.
59	słonecznik oleisty	*Helianthus annuus* L.
60	soja zwyczajna	*Glycine max* (L.) Merrill
61	soczewica jadalna (w tym z rośliną podporową)	*Lens culinaris Medik.*
62	szarłat z wyjątkiem A. retroflexus	*Amaranthus* spp.
63	topinambur	*Helianthus tuberosus* L.
64	trawy w siewie czystym****	
65	wyka siewna na materiał siewny***	*Vicia sativa* L.
66	żyto jare	*Secale cereale* L.
67	żyto ozime	*Secale cereale* L.
68	żyto krzyca	*Secale cereale* var. *multicaule* Metzg. ex Alef.
II. Pakiet 2. Uprawy warzywne oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	arbuz (kawon)	*Citrullus vulgaris* (Thunb.) Matsum et Nakai
2	bób	*Vicia faba* L.
3	brokuł włoski	*Brassica oleracea* var. *italica* Plenck

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
4	brukiew jadalna	*Brassica napus* var. *napobrassica* (L.) Rchb.
5	burak ćwikłowy	*Beta vulgaris* ssp. *vulgaris*, convar. *crassa* var. *Conditiva* Alef.
6	burak liściowy	*Beta vulgaris* ssp. *vulgaris* convar. vulgaris var. *cicla* L.
7	cebula szalotka	*Allium cepa grupa aggregatum*
8	cebula perłowa	*Allium ampeloprasum* L.
9	cebula siedmiolatka	*Allium fistulosum* L.
10	cebula zwyczajna	*Allium cepa* L.
11	chrzan pospolity	*Armoracia rusticana*
12	cukinia	*Cucurbita pepo* var. *giromontina*
13	cykoria endywia	*Cichorium endivia* L.
14	cykoria warzywna	*Cichorium intybus* var. *foliosum* Hegi
15	czosnek	*Allium sativum* L.
16	dynia olbrzymia	*Cucurbita maxima* Duch.
17	dynia piżmowa	*Cucurbita moschata* Duch.
18	dynia zwyczajna	*Cucurbita pepo* L.
19	fasola wielokwiatowa	*Phaseolus coccineus* L.
20	fasola zwykła	*Phaseolus vulgaris* L.
21	groch cukrowy	*Pisum sativum* var. *saccharatum*
22	groch łuskowy	*Pisum sativum* var. *pachylobum*
23	jarmuż	*Brassica oleracea* var. *acephala* subvar. *Sabellica* L.
24	kalafior	*Brassica oleracea* var. *botrytis* L.
25	kalarepa	*Brassica oleracea* var. *gongylodes* L.
26	kapusta brukselska	*Brassica oleracea* var. *gemmifera* (DC.) Schwarz
27	kapusta chińska	*Brassica rapa* var. *chinensis*
28	kapusta głowiasta biała	*Brassica oleracea* var. *capitata* f. *alba* (L.) Duchesene
29	kapusta głowiasta czerwona	*Brassica oleracea* var. *capitata* f. *rubra* (L.) Duchesene
30	kapusta pekińska	*Brassica rapa* var. *pekinensis*
31	kapusta włoska	*Brassica oleracea* var. *italica* Plenck
32	karczoch	*Cynara scolymus* L.
33	karczoch	*Cynara scolymus* L.
34	koper ogrodowy	*Anethum graveolens* L.
35	koper włoski	*Foeniculum vulgare* Mill.
36	kukurydza cukrowa	*Zea mays* var. *saccharata* (Sturtev.) Zhuk.
37	marchew jadalna	*Daucus carota* L.

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
38	oberżyna (bakłażan)	*Solanum melongena* L.
39	ogórek	*Cucumis sativus* L.
40	papryka	*Capsicum annuum* L.
41	pasternak	*Pastinaca sativa* L.
42	patison	*Cucurbita pepo* var. *patissonina*
43	pietruszka korzeniowa	*Petroselinum sativum* ssp. *tuberosum*
44	pietruszka naciowa	*Petroselinum sativum* ssp. *crispum*
45	pomidor	*Lycopersicon esculentum* Mill.
46	por	*Allium porrum* L.
47	rabarbar ogrodowy	*Rheum rhaponticum* L.
48	rokietta siewna (rukola)	*Eruca vesicaria* (L.) Cav.
49	roszponka (roszpunka)	*Valerianella olitoria* (L.) Latter. Em. Betcke
50	rzepa jadalna	*Brassica campestris* var. *rapa*
51	rzodkiew	*Raphanus sativus* var. *niger* Kerner
52	rzodkiewka	*Raphanus sativus* var. *sativus*
53	sałata zwyczajna	*Lactuca sativa* L.
54	seler korzeniowy	*Apium graveolens* var. *Rapaceum*
55	seler naciowy	*Apium graveolens* var. *dulce*
56	skorzonera	*Scorzonera hispanica* L.
57	szczaw	*Rumex acetosa* L.
58	szczypiorek	*Allium schoenoprasum* L.
59	szparag	*Asparagus officinalis* L.
60	szpinak zwyczajny	*Spinacia oleracea* L.
61	ziemniak	*Solanum tuberosum* L.
III. Pakiet 3. Uprawy zielarskie oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	arcydzięgiel litwor	*Archangelica officinalis* L.
2	babka płesznik	*Plantago psyllium* L.
3	bazylia pospolita	*Ocimum basilicum* L.
4	bylica estragon	*Artemisia dracunculus* L.
5	czarnuszka siewna	*Nigella sativa* L.
6	cząber ogrodowy	*Satureja hortensis* L.
7	czosnek niedźwiedzi	*Allium ursinum* L.
8	drapacz lekarski	*Cnicus benedictus* L.
9	dziurawiec zwyczajny	*Hypericum perforatum* L.

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
10	hyzop lekarski	*Hyssopus officinalis* L.
11	jeżówka purpurowa	*Echinacea purpurea*
12	kminek zwyczajny	*Carum carvi* L.
13	kolendra siewna	*Coriandrum sativum* L.
14	kozieradka pospolita	*Trigonella foenum-graecum* L.
5	kozłek lekarski	*Valeriana officinalis* L.
16	krwawnik pospolity	*Achillea millefolium* L.
17	lawenda wąskolistna	*Lavandula angustifolia* Mill.
18	lebiodka pospolita	*Origanum vulgare* L.
19	lubczyk ogrodowy	*Levisticum officinalis* L.
20	majeranek ogrodowy	*Origanum majorana* L.
21	malwa czarna	*Althea rosea* (L.) Cav.
22	melisa lekarska	*Melissa officinalis* L.
23	mięta kędzierzawa	*Mentha crispa* L.
24	mięta pieprzowa	*Mentha piperita* L.
25	mięta zielona	*Mentha spicata* L.
26	mniszek lekarski	*Taraxacum officinalis* L.
27	nagietek lekarski	*Calendula officinalis* L.
28	nostrzyk żółty (lekarski)	*Melilotus officinalis* (L.) Pall.
29	ogórecznik lekarski	*Borago officinalis* L.
30	prawoślaz lekarski	*Althaea officinalis* L.
31	różeniec górski	*Rhodiola rosea* L.
32	ruta zwyczajna	*Ruta graveolens* L.
33	rumian rzymski	*Anthemis nobilis* L.
34	rumianek pospolity	*Chamomilla recutita* (L.) Rauch.
35	rutwica lekarska	*Galega officinalis* L.
36	rzewień dłoniasty	*Rheum palmatum* L.
37	serdecznik pospolity	*Leonurus cardiaca* L.
38	szałwia lekarska	*Salvia officinalis* L.
39	szanta zwyczajna	*Marrubium vulgare* L.
40	ślaz dziki	*Malva sylvestris* L.
41	tymianek właściwy	*Thymus vulgaris* L.
42	wiesiołek dwuletni	*Oenothera biennis* L.
43	wiesiołek dziwny	*Oenothera paradoxa* Hudziok
44	żeń-szeń prawdziwy	*Panax ginseng* C.A. Mey

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
IV. Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi*		
1	brzoskwinia i nektaryna	
2	czereśnia	
3	grusza domowa	
4	jabłoń domowa	
5	morela	
6	śliwa domowa	
7	winorośl	
8	wiśnia pospolita	
V. Pakiet 5. Uprawy jagodowe oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	agrest (porzeczka agrest)	
2	borówka wysoka i średnia	
3	jeżyna	
4	malina	
5	porzeczka	
6	poziomka	
7	truskawka	
VI. Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi*		
1	Aktinidia ostrolistna (minikiwi)	
2	aronia czarnoowocowa	
3	bez czarny	
4	borówka brusznica	
5	borówka niska	
6	dereń jadalny	
7	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)	
8	pigwa pospolita	
9	pigwowiec japoński	
10	rokitnik zwyczajny	
11	róża dzika	
12	róża jabłkowata	
13	róża pomarszczona	
14	śliwa japońska	
15	świdośliwa	
16	żurawina wielkoowocowa	

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
VII. Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych oraz Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	brukiew pastewna	*Brassica napus* var. *napobrassica* (L.) Rchb.
2	burak pastewny	*Beta vulgaris* ssp. *vulgariscon* var. *crassa* var. *crassa* Alef.
3	dynia pastewna	*Cucurbita pepo* convar. *Pepo*
4	esparceta siewna	*Onobrychis vicifolia* Scop.
5	groch siewny*** w tym peluszka***	*Pisum sativum* L. (partim) *Pisum arvense* L.
6	jęczmień jary	*Hordeum vulgare* L.
7	jęczmień ozimy	*Hordeum vulgare* L.
8	kapusta pastewna	*Brassica oleracea* convar. *acephala* (DC.) Alef.
9	komonica zwyczajna	*Lotus corniculatus* L.
10	koniczyna biała	*Trifolium repens* L.
11	koniczyna białoróżowa	*Trifolium hybridum* L.
12	koniczyna czerwona	*Trifolium pratense* L.
13	koniczyna krwistoczerwona	*Trifolium incarnatum* L.
14	koniczyna perska	*Trifolium resupinatum* L.
15	kukurydza na kiszonkę	*Zea mays* L.
16	kukurydza na ziarno	*Zea mays* L.
17	lędźwian	*Lathyrus* L.
18	lucerna chmielowa (nerkowata)	*Medicago lupulina* L.
19	lucerna mieszańcowa	*Medicago x varia* T. Martyn
20	lucerna sierpowata	*Medicago falcata* L.
21	lucerna siewna	*Medicago sativa* (L.) Crantz
22	łąka przemienna**	
23	marchew pastewna	*Daucus carota* L.
24	mieszanka jednoroczna traw	
25	mieszanka jednoroczna traw z bobowatymi drobnonasiennymi	
26	mieszanka strączkowo-zbożowa	
27	mieszanka strączkowo-gorczycowa	
28	mieszanka strączkowa	
29	mieszanka strączkowo-słonecznikowa	
30	mieszanka zbożowa	
31	mieszanka wieloletnia traw	
32	mieszanka wieloletnia traw z bobowatymi drobnonasiennymi	
33	owies	*Avena sativa* L.
34	owies nagi	*Avena nuda* L.
35	pastwisko przemienne**	

Lp.	Uprawa lub gatunek rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku
36	pszenica zwyczajna jara	*Triticum aestivum* L. emend. Fiori et Paol.
37	pszenica zwyczajna ozima	*Triticum aestivum* L. emend. Fiori et Paol.
38	pszenica samopsza jara	*Triticum monococcum*
39	pszenica samopsza ozima	*Triticum monococcum*
40	pszenica płaskurka jara	*Triticum dicoccum*
41	pszenica płaskurka ozima	*Triticum dicoccum*
42	pszenica orkisz jary	*Triticum spelta*
43	pszenica orkisz ozimy	*Triticum spelta*
44	pszenżyto jare	x *Triticosecale* Wittm.
45	pszenżyto ozime	x *Triticosecale* Wittm.
46	rzepa pastewna	*Brassica rapa* subsp. *rapa*
47	rzodkiew oleista	*Raphanus sativus* var. *oleiformis* Pers.
48	rutwica wschodnia	*Galega orientalis* Lam.
49	seradela uprawna	*Ornithopus sativus* Brot.
50	słonecznik pastewny	*Helianthus annuus* L.
51	sorgo	*Sorghum* spp.
52	topinambur	*Helianthus tuberosus* L.
53	wyka kosmata***	*Vicia villosa* L.
54	wyka siewna***	*Vicia sativa* L.
55	żyto jare	*Secale cereale* L.
56	żyto ozime	*Secale cereale* L.
57	żyto krzyca	*Secale cereale* var. *multicaule* Metzg. ex Alef.

* Nazwy botaniczne roślin odnoszą się do odmian roślin uprawnych

** Łąka przemienna i pastwisko przemienne – uprawa traw lub innych upraw zielnych na gruntach ornych objętych płodozmianem w okresie krótszym niż pięć lat

*** w tym z rośliną podporową

**** na materiał siewny

Od kampanii 2026 r. zostaje przeniesiona uprawa soczewicy jadalnej z Pakietu 2. Uprawy warzywne do Pakietu 1. Uprawy rolnicze oraz uprawa babki lancetowatej z Pakietu 3. Uprawy zielarskie do Pakietu 1. Uprawy rolnicze.

TABELA 3. Minimalna obsada drzew, krzewów i niektórych upraw jagodowych w ramach Pakietu 4. Podstawowe uprawy sadownicze, Pakietu 5. Uprawy jagodowe, Pakietu 6. Ekstensywne uprawy sadownicze i Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi

Lp.		Minimalna obsada szt./ha
I. Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze i Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	brzoskwinia i nektaryna	600
2	czereśnia	500
3	grusza domowa	600
4	jabłoń domowa	800
5	morela	500
6	śliwa domowa	600
7	winorośl	1500
8	wiśnia pospolita	800
II. Pakiet 5. Uprawy jagodowe i Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	agrest (porzeczka agrest)	2000
2	borówka wysoka i średnia	2500
3	jeżyna	2500
4	malina	4000
5	porzeczka	2000
6	poziomka	30 000
7	truskawka	30 000
III. Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze i Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi		
1	aktinidia ostrolistna (minikiwi)	700
2	aronia czarnoowocowa	1500
3	bez czarny	600
4	borówka brusznica	20 000
5	borówka niska	4000
6	dereń jadalny	600
7	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)	3000
8	pigwa pospolita	800
9	pigwowiec japoński	2500
10	rokitnik zwyczajny	700
11	róża dzika	1000
12	róża jabłkowata	1000
13	róża pomarszczona (wielkoowocowa)	2000
14	śliwa japońska	600
15	świdośliwa	2900
16	żurawina wielkoowocowa	100 000

Lista upoważnionych jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym

PL-EKO-01 EKOGWARANCJA PTRE Sp. z o.o. • ul.Nałęczowska 1, 21-008 Dąbrowica

PL-EKO-02 PNG Sp. z o.o. • Cisów 77A, 26-021 Daleszyce

PL-EKO-03 Kiwa COBICO Sp. z o. o. • Przebieczany 529, 32-020 Wieliczka

PL-EKO-04 BIOEKSPERT Sp. z o.o. • ul. Chocimska 13, lok. 12, 00-791 Warszawa

PL-EKO-05 BIOCERT MAŁOPOLSKA Sp. z o.o. • ul. Lubicz 25 A, 31-503 Kraków

PL-EKO-06 Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. • ul. Śniadeckich 11, 64-920 Piła

PL-EKO-07 AGRO BIO TEST Sp. z o.o. • ul. Związku Walki Młodych 22, 02-786 Warszawa

PL-EKO-08 TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o. • ul. Wielicka 250, 30-663 Kraków

PL-EKO-09 Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o. • ul. Młynarska 42, 01-171 Warszawa

PL-EKO-11 DQS Polska Sp. z o.o. • ul. Okrzei 18, p. 108, 64-920 Piła

PL-EKO-12 Bureau Veritas Polska Sp. z o.o. • ul. Migdałowa 4, 02-796 Warszawa

PL-EKO-13 Krajowe Centrum Badań i Certyfikacji „Gwarantowana Jakość" Sp. z o.o. • ul. Naramowicka 144, 61-619 Poznań

PL-EKO-14 eCO2 Sp. z o. o. • ul. Towarowa 9/101, 10 – 416 Olsztyn

Lista jednostek certyfikujących:

https://www.gov.pl/rolnictwo/jednostki-certyfikujace

Przydatne adresy internetowe

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
https://www.gov.pl/rolnictwo

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
https://www.arimr.gov.pl

Centrum Doradztwa Rolniczego
https://www.cdr.gov.pl

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
https://www.gov.pl/web/ijhars/rolnictwo-ekologiczne

Zeskanuj kod QR,
aby uzyskać dostęp do aktualnych informacji

www.gov.pl/web/rolnictwo/rolnictwo-ekologiczne2

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027